

Umuna a Domingo Kalpasan ti Epifania Paulo ti Leksion 7: Panangsurot ni Jesus Kadagiti Ritual iti Pammatina

Dagiti Teksto:

Daan aTulag: Genesis 17: 9-13;

Kinuna ti Dios ken Abraham, "Masapul a tungpalem met ti nagtulaganta sika ken dagiti sumarsaruno a kaputotan, Masapul nga umannamung kayo sika ken dagiti kaputotam a makugit ti amin a lalaki kadakayo. Manipud ita, masapul a kugitem ti ubing a lalaki nga adda walo nga aldawan, agraman dagiti tagabu a mayanak iti balaymo ken dagiti ginatangmo kadagiti gangannaet. Daytoy ti pakakitaan ti nagtulaganta. Masapul a makugit ti tunggal maysa ket daytoy a marka ti bagi ti mangipakita nga adda nagtulaganta.

Leviticus 12:2-6

No lalaki ti ipasngay ti maysa nga ina, pito nga aldaw maibilang a narugit kas iti pannakaibilang bayat ti panagreglana. Iti maikawalo nga aldaw, masapul a makugit ti ubing. Palabsen pay ti babai ti 33 nga aldaw santo maibilang a nadalusan iti panagruar ti darana. Maiparit a sagiden ti anianaman a nasantuan ket saan a makastrek iti nasagraduan a Tolda no di maillepps ti pannakadalusna. No met babai ti ipangay ti ina maibilang a narugit iti las-ud iti 14 nga aldaw a kas panagbilang bayat ti panagreglana. Palabsen pay ti 66 nga aldaw santo maibilang a nadalusan iti panagruar ti darana. No maturpos dagiti aldaw a pannakadalusna, lalaki man wenno babai ti snskns, masapul a mangidaton iti urbon ti karnero a maysa ti tawenna para iti daton a mapuoran ken maysa a sibong ti kalapati wenno pagaw para iti daton para iti basol. Ipanna dagitoy kadagiti papadi iti ruangan dagiti Tolda ti Dios.

Baro a Tulag: Lukas 2: 21,41-46

Kalpasan ti walo nga aldaw, dimteng ti tiempo a pannakakugit ti ubing ket mapanagan ti Jesus. Daytoy ti inpanagan dagiti angheel sakbay pannakainawna.. Tinawen a mapan dagiti nagannak ken ni Jesus diay Jerusalem iti Fiesta ti Paskua. Idi agtawen ni Jesu ti duapulo ket dua napanda nakifiesta a kas kadaywanda. Idi nalpasen ti fiesta ket agaw-awiddan, nagbati ni Jesus idia Jerusalem a di ammo dagiti nagannak kenkuana. Impagarudda nga adda iti bunggoyda.. Maysa nga aldaw a magmagnada idi madlawda nga awan ni Jesus, isu a sinapsapulda kadagiti gagayyem ken kababagianda.. Agsipud ta dita masarakan, nagsublida diay Jerusalem tapno sapulenda sadiay. Iti maikatlo nga aldaw, nasarakanda ni Jesus idia Templo. Makitugtugaw kadagiti mamaestro ti Linteg. Agdengdenggeg ken agsalsaludsod kadakuada.

SAPASAP A KAPANUNUTAN: Dagiti Ritual ti Iglesia isimbolona ti nabaknang nga istorya ti pammati.

PANNAKAILAWLAWAG TI TEKSTO

Ti aramid ti pannakakugit ket isu ti napsikalan a panangipakita iti tulag a naaramid kada Abraham ken iti Dios. Daytoy nga tulag ket masapul nga tungpalen ni Abraham tapno mangipakita ti kinapudnona iti pannakitulag na iti Dios. Ti pannakakugit ket isu ti pannakaputed ti sobra nga akinruar a kudil iti paset ti mabagbagi (sex organ) ti lalaki tapno agbalin a nadalus ket maibilang a miembro iti tribu ti Hebreo. Ti kinadalus ket kasapulan unay iti naisinsingayan

nga relasyon iti Dios kas pammati dagiti Judio. Daytoy naipabaklay ken Abraham a pannakakugit ken ti legal nga pannakaiwayat ti pannakakugit kas masarakan diay libro ti Leviticus ket nairamot nga masurot babaen kadagiti papadi iti komunidad dagiti Judio. Dagiti papadi a mannurat ket ipakitada la unay a masapul ti pannakaitungpal dagitoy nga al-alagaden kas iti pannakakugit agsipud ta iparangarangna la unay ti kinapudno ti tulagda iti Dios. Agsipud ta napudnoda iti daytoy a tulag ket ar-aramidenda, addaanda ngarud iti pannkabigbig (distinct identity) iti nagtengnga dagiti nadumaduma a nasyon nga saan nga agar-aramid kadagiti rituals wenno al-alagaden. Dagitoy nga ug-ugali ket mangpabileg kadakuada nga mailasinda nga tattao nga nakitulag iti Dios ket tunggal maysa kadakuada ket napateg unay a paset ti nakitulag a komunidad. Ti marka ti pannakakugit ket mangted met kadakuada ti panangamiris nga nairamutda iti nabaknang ken agtultuloy nga pakasaritaan nga isuda dagiti napili a tattao ti Dios kas nailanad iti estoria dagiti kaputotanda. Ni Abraham, isu nga mangibagi iti dakkel a panagtulnog ken napudno kadagiti karkari ti Dios. Daytoy ngarud a ritual ti panakakugit ket marka ti napudno a panakitulag, senyales ti naidumduma a panakabigbigda kas tattao nga naayaban iti naisalsalumina a relasyon iti Dios nga managayat unay, nangaywan kadakuada ken marka iti nairamot a pakaestoriaan dagiti Judio a rumbeng nga ipannakkel.

Ti teksto ipalpalawagna nga ni Jesus ket isansanay na dagiti ritual dagiti Judio. Daytoy a teksto ket ipakitana la unay no kasano nga nairamot ti relasyonna iti komunidad dagiti Judio. Adda kanyana ti pagilasinan kas maysa a Judio ket adda kenkuana ti pagilasinan a kameng iti nakitulag a komunidad agsipud ta nalpasna metten dagiti paglintegan dagiti Judio. Makita ditoy nga ni Jesus saan nga nailaksid kadagiti pagalagadan dagiti Judio. Ti teksto ibagana met nga dadduma nga Judio ket simminada gapu ti nainget a pannakaipatungpal dagiti pagalagadan. Ti naun-uneg a panangammo iti linteg ket maadal manen idi napan ni Jesus iti temple tapno tungpalenna dagiti kasapulan nga ipaay ti linteg. Masapul met nga maamuan nga ti teksto ket saan a naibaga no sino ti mangar-aramid iti pannakakugit. Mabalina dagiti nagannac ngem iti biang dagiti mannurat iti Biblia, cunada nga no awan ti mainaganan kayatna a saoen nga isu ti Dios ket isu ti agar-aramid. Manen, ti Dios ket nagtalinaed nga agtatrabaho kas “covenant partner” manipud al-aldaw ni Abraham aginga ken Jesus. Kayatna a saoen nga ti tulag ket saan a malipatan uray dagidiay sinmina a Judio. Numan pay kasta saanda a malipatan ti kari ti Dios kadakuada. Ti marka ti panakakugit ket kanayonto nga mangipalagip kadakuada ti grasya ti naayat a Dios nga kankanayon nga mangay-aywan kadakuada uray iti napeggad a tiempo iti panagbiagda.

Tarabay para kadagiti Mangisuro

Ti liturhiya ket sistema iti pannakausar kadagiti nasantoan a simbolo iti panagdaydayaw nga ar-aramiden iti uneg ti Iglesia kas it nasantoan a surat, credo, banbanag ken forma ti rituals nga maiyannatop iti panagdaydayaw. Aramatenna ti panakausar ti samiweng, literatura ken ladawan (arts) kas pamay-an tapno maidanon ti simbolo karaman ti panakipagpaset ti kongregasyon.

Dagitoy nga simbolo tumulongda iti pannakapaun-uneg ti pammati; tumulongda ti pannakailawlawag kadagiti sasao ti Apo tapno maawatan, maapresyar ti panagdaydayaw. Ti liturhiya agserbi nga mangtaginayon ti panakaisilpo ti agdama iti un-unana kas aglabas ti tiempo. Maigapu iti daytoy laonenna ngarud dagiti daan nga elemento ken kasta met dagiti kabarbaro nga tumaod iti agdama.

Dagiti simbolo ti liturhiya ipaayna ti pannakaaway kas idalan ti espiritu. Ti kasasaad ti pammati tayo, ti linaonna ket maidulin ken maipalgak babaen kadagiti simbolo nga maaramat. Addada dagiti banbanag iti pammati nga nailinged, saan nga maawatan agingga dumteng dagiti

maudi nga al-aldaw santo maawatan. Iti ngatoen ti nakristianoan a misterio ket ti panaglasag ti anak ti Dios, ni Jesus a Nazareno. Sumaruno ket ti kangrunaan nga simbolo ti Dios, ti misterio ti nasantoan a Trinidad ken ti misterio ti sibabagi a panakapagungar ni Apo tayo a Jesus. Dagiti kangrunaan nga simbolo ti pammati ket naidulin ket maaramat nga agkaddua: Liturhiya iti sao ken ti liturhiya iti sacramento a buniag ken nasantoan a komunyon.

Ti protestantismo ket rimuar/nagrusing idi maudi nga nagtengngaen ti siglo (medieval era) ken ti iseserrek ti kinalaing a moderno ken kultura a naespiritoan ket negatibo cadagiti panakabalbaliw iti liturhiya. Iti sabali a bangir, kayatda nga ikkaten ti aramid ti iglessia nga nangisina iti clergy ken layko ket ti maaramid nga ti panagdayaw ket pudno nga aramid ti sibubukel nga Iglesia ken mailungalong ti panangasaba ken panagkanta iti bukod nga pagsasao ken panakaisurat ti nasantoan a surat iti maawatan dagiti tattao nga agdaydayaw. Iti sabali pay nga a bangir, adda pakaseknan nga salimetmetan ti tawid a liturhiya nga nadagup manipud pay ti nagtengngaen ti siglo. Daytoy nga tension ket nagtalinaed agingga kadagitoy nga al-aldaw iti lubong dagiti protestante nga pakaibilangan ti UCCP.

Nursery/Kindergarten/Younger Elementary Levels

I. PANGGEP

Kalpasan ti panagadal ken ti di agsarday a panangipakita dagiti nagannak ken dadduma nga nataengan ti pagtuladan, dagiti nagatendar ket manamnama a:

1. Maibagada no apay a Jesus ti naipanaganan kenkuana;
2. Mailawlawagda no apay a ni Jesus ket napan idiaiy templo;
3. Iladawanda ti lugar a pagdaydayawan dagiti kristianos;
4. Maiyebkasda dagiti tarigagayda nga mapan iti simbaan; ken,
5. Agkantada a siraragsak ken ibagada a situtered ti laglagipen a bersikulo.

II. KONSEPTO: Napan ni Jesus iti Templo

Dagiti Kasapulan: Biblia, ladawan ti Iglesia nga adda nakasurat: “Ikarik iti bagik a mapan diaiy kapilya/simbaan no Domingo”, Crayons, pencils, activity sheets.

III. LINAON TI PANAGADAL

A. Panglukat a Panagdayaw

1. Panangpasangbay – nabara a panangkabalaaw kadagiti ub-ubbing ket isagana ti makaay-ayo, napintas nga aglawlaw ti pagadalan.

2. Panglukat a Kararag – Agnanayon ken sibibiag a Dios, agyamankami ti sibubuslon nga ayatmo kadakami babaen panangedmo ken Apomi a Jesus. Makikadduaka kadakami kas inkam agadal kadagiti babbaro a banbanag kas denggenmi ti kabibiag ni Apomi a Jesus. Daytoy ti kararagmi. Amen!

3. Kantaen dagiti ub-ubbing dagitoy panangpasangbay a kankanta.

a) “Jesus is A Happy Name”

Jesus is a happy name, Jesus is always the same

Jesus is a happy name. We’ve got to smile when we talk about Jesus.

(mabalin nga isukat ti nagan dagiti ub-ubbing idiaiy nagan ni Jesus a naugedan)

b) “Praise God”

Praise God, praise God all ye little children God is love God is love

Love God, love God all ye little children God is love God is love
Thank God, thank God all ye little children God is love God is love
Serve God, serve God all ye little children God is love God is love

c) “Ub-ubbing”

Ub-ubbing a babassit ay-aywanan ni Jesus
Iturongnat sakada a mapan kapilya

d) “Little Children Everywhere”

Little children everywhere, Jesus Christ is caring them
Loving, leading them to go to church or temple.

B. Panagsagana

Isagana ti klase babaen iti panangaramidda ti finger play. Daytoy nga daniw(poem) ket mabalin met nga maikanta. Follow this link:

<https://www.youtube.com/watch?v=qMGFJJ9Ww71> for the right words.

“Daytoy ti templo

Daytoy ti torre

Lukatam ti ruangan

Adu ti tattao”

C. Oras ti Innadal/Panagadal

1. Picture study. Mangipakitaka iti ladawan ti kapilyayo nga adda iti uneg dagiti kamkameng wenna ladawan ti tattao iti iglesia nga agla-langenlangen wenna agurnong . Damagen dagitoy:

a) Ania makitayo ditoy ladawan?

b) Ania aramidenda no addada idia kapilya/simbaan?

c) Ania ti mangngegyo nga ibagbagada no apay nga mapmapanda diay simbaan?

d) Ania ti aramidem no mapanka idia kapilya? Ania ti mariknam no addaka idia simbaan?

2. Kalpasan ti panagdengngeg kadagiti sungbatda, pagmaymaysaen ti kaipapanan dagiti sungbatda. (Ti Iglesia ket grupo dagiti tattao nga agdaydayaw iti Dios. Kasta met nga maawagan ti lugar a pagdaydayawan nga Iglesia)

3. Ibagi iti klase nga iti estoria, maammoanda ti nagan ti lugar a napananda Jesus ken ti nagannakna nagdaydayawan ti Dios.

4. Basaen ti estoria

Para ti N/K: Ti ubing a Jesus (naibasar iti Lukas 2:21, 41-42)

Kalpasan ti walo nga aldaw manipud pannakayanak ni Jesus, dimteng ti tiempo a pannakakugit ti ubing. Da Jose ken Maria pinanagananda ti ubing iti Jesus kas inbaga ti anghel sakbay ti pannakainawna.

Tinawen nga mapanda Jose ken Maria idia Jerusalem para iti fiesta ti paskua (mapan nga walo nga aldaw). Selebraran dagiti Hebreo daytoy nga mangilagip iti panakawayawayada manipud panakaadipen idia Egipto. Kanayon nga mapanda Jesus ken ti pamilyana iti daytoy nga selebrasyon. Agbiaheda iti adu nga aldaw. Agitugotda iti adu a makan. Ni Jesus makitana ti adu a tattao.

Para ti YE: Ti ubing a Jesus iti Templo (naibasar iti Lukas 2:41-52)

Tinawen a mapanda Jose ken Maria idia'y Jerusalem nga tumabuno ti fiesta ti Paskua (agarup walo nga aldaw). Selebraran dagiti Hebreo daytoy nga mangilagip iti panakawayawayada manipud panakaadipen idia'y Egipto. Kanayon nga mapanda Jesus ken ti pamilyana iti daytoy nga selebrasyon. Agbiaheda iti adu nga aldaw. Agitugotda iti adu a makan. Ni Jesus makitana ti adu a tattao.

Idi a nalpasen ti fiesta, nagsaganadan nga agawid ngem ni ubing a Jesus nagpukaw ket dida mabirokan. Kasta unay ti danagda Jose ken Maria ta didan makaawid no awan ni Jesus a kadduada. Masapul a birokenda. Sinapulda ngarud daytoy ket nadanonanda iti uneg ti temple nga makitugtugaw ken makisarsarita kadagiti mamaestro a Judio. Agdengdenggeg ken agsalsaludsod ni Jesus kadakuada. Nagsiddaaw amin a nakanggeg kenkuana gapu iti siribna ken kadagiti sungbatna.

Nasdaaw dagiti nagannakna iti naimatanganda. "Anakko" kinuna ni Maria nga inana "apay nga inaramidmo daytoy kadakami" Kasta la unay ti danagmi ken ni amam nga nangsapsapul kenka".

Sinmungbat ni Jesus ket kinunana: "Diyo kadi ammo a masapul nga addaak iti balay ni amak?" ngem dida naawatan ti imbagana kadakuada.

Kamaudiananna, nakikuyog ni Jesus kadakuada a nagawid idia'y nazaret ket nagtultuloy a nagtulnog kadakuada.

P. Panangpauneg ti Adal/Panagbibinnuray

Saludsoden dagitoy kas maipakita ti ladawan ti estoria:

Para iti N/K:

1. Kaano nga nakugit ti ubing a Jesus? (8 nga aldaw kalpasan panakayanakna)
2. Sino nangibaga ken Maria nga panagananna ti Jesus ti ipasngayna? (Anghel)
3. Sadino ti pappapanan ti pamilya ni Jesus tunggal tawen? (Templo diay Jerusalem) Apay? (selebraran/rambakan ti fiesta ti Paskua)

Para ti YE:

1. Sadino ti pappapanan ti pamilya ni Jesus tunggal tawen? (Templo diay Jerusalem)
2. Ania daytoy dakkal nga okasyon tapno mapanda diay Jerusalem? (Fiesta ti Pascua)
3. Ania ti napasamak idi agawiden ti pamilya ni Jesus? (nagbati ni Jesus)
4. Sadino ti nakasapulanda ken Jesus? (Iti Templo a makikatkatugaw kadagiti mamaestro ti linteg)
5. Ania ti kinuna ni Jesus no apay masapul nga adda idia'y temple? ("Masapul nga addaak iti balay ni Amak")

E. Panangdiskubre ti Adal iti Nasantoan a Surat

Damagen: Sadino ti napanan ni Jesus tapno maawatanna pay ti pammatina? Sadino met ti papanan tayo tapno agtultuloy nga maammoan tayo ti pammati tayo?

F. Panangyaplikar ti Naadal

1. Sawem: Ti Iglesia tayo ket kasla met laeng iti templo idi panawen ni Jesus. Ti Iglesia

ket grupo dagiti tattao nga agserserbi ken Apo Dios. Saludsoden no apay nga importante nga mapan tayo makigimong tunggal domingo. Palubosan ida nga mangibaga ti ar-aramidenda no mapanda iti simbaan.

2. Isuro ti laglagipen a bersikulo

Para ti N/K: “Tinawen a mapan ti pamilya ni Jesus idia y Jerusalem a mangrambak iti fiasta ti paskua” (Lukas 2:41)

Para ti YE: “Iti maikatlo nga aldaw, nasarakanda ni Jesus idia y Templo, makikatkatugaw kadagiti mamaestro a Judio. Agdengdengneg ken agsalsaludsod kadakuada” (Lukas 2:46)

3. Isagana ti klase nga agay-ayam “Ipakita ken Ibagá”. Agpasyar iti lakon/uneg ti simbaan nga addaan urnos ket ipakita ken ibaga dagiti sumaganad: pulpit, altar, krus, tugtugaw, koro, sabsabong, candela, trabahador ti iglesia, dagiti kamkameng ken dadduma pay...

Kalpasanna ket maigunamgunam dagitoy: “Ni Jesus napan iti templo nga agdayaw iti Dios. Kasta met a mapantayo iti simbaan/kapilya tapno agdaydayaw iti Dios”.

4. Creative activity:

Para ti N/K: Ibagá iti klase ti panangkolorda iti ladawan ken isuro ida nga mangbasa iti nakasurat. (Naragsak ti mapan iti balay ti Dios – It is fun to go to church)

Para ti YE: Ibagá iti klase nga arkosanda ti ladawan babaen ti panangaramat manen kadagiti nausaren a mabalin a pang-arkos sa basaen ti nakalanad iti baba ti ladawan. **(Kas kenni Jesus, adu a banag ti masursuro maipapan ti pammati tayo iti kanayon a panakigimong. Ikarik ti kanayon nga panakigimong ko)**

G. Pangserra a Pagdayaw

1. Ti klase ket ikabesada ti Laglagipen a bersikulo.

2. Panagdaton

3. Commitment: “Ikarik nga mapan makigimong tapno ad-adda nga maam-ammok ni Jesus” (I promise to go to church to know more about Jesus)

4. Pangserra a Kanta: “I was glad”

I was glad when they said unto me, let us go to the house of our faith

I was glad when they said unto me, let us go to the house of our faith

5. Pangserra a Kararag

Apo Dios tulonganna kami nga agbalin a kas ken Jesus nga kanayon nga mapan diay templo nga agadal maipanggep Kenka. Agyaman kami iti panangawat mo kadakami a kas napateg a gayyem nga uray pay no dadduma malipatanmi nga aramiden dagiti makaay-ayo Kenka. Daytoy ti kararagmi iti nagan ni Jesus. Amen!

Middle and Older Elementary Levels

I. PANGGEP

Kalpasan ti panagadal, dagiti nagatendar ket manamnama a:

1. Mailawlawag no kasano a ni Jesus naadalna ti pammatina malaksid ti sursuro nga impaay ni Maria;

2. Maisalaysay no kasano a dagiti kristianos naadalda ti nakristianoan pammati; ken

3. Mailadawanda no kasano ti maysa a mapan makigimong.

II. KONSEPTO: Nasursuruan ni Jesus kadagiti tradisyon ti pammatina.

Dagiti Kasapulan: Biblia, song chart, crayons, pencils, activity sheets

III. LINAON TI PANAGADAL

A. Panglukat a Panagdayaw

1. Panangpasangbay – Umisem nga mangkabilaaw kadagiti sumangpet nga ub-ubbing.
2. Panglukat a kararag – Agnanayon a Dios, agyaman kami iti di mabubos nga ayatmo babaen ti panangtedmo ken Jesus. Makikaaddaka kadakami kas sursuroenmi ti baro nga banag ita ken kas agdengngeg kami iti estoria ni ubing a Jesus. Daytoy ti dawatmi iti nagan ni Jesus. Amen!
3. Panglukat a Kankanta (kitaen diay para N/K ken YE)
  - a) “Jesus is a Happy Name”
  - b) “Praise God”
  - c) “Ub-ubbing”
  - d) “Little Children Everywher”

B. Panagsagana

1. Sentence Completion. Ibaga iti klase ta kumpletoenda daytoy nga sentence:
Ti panakaammok ken Jesus iti umuna a gundaway ket _____.
Nasursurok no kasano ti agkararag idi _____.
_____ insuruno no kasano nga aramaten/usaren ti Biblia.
2. Pair and Share:
Tunggal maysa ket adda paresna, pagsaritaan ken ibingayda ti kinumpletoda nga sentence. Kalpasanna ibingayda ti klase ti inbingay ti kaparehada.
3. Search and Tell:
Damagen iti klase nga kitaenda iti teksto no adino ti pappananda Jesus ken ti pamilyana tunggal tawen.

C. Oras ti Innadal

1. Pagsinnublatan nga agbasa. Gudduaen ti klase iti dua a grupo. Basaenda nga pagsinnublatan ti texsto.
2. Kalpasanna basaenda a sangsangkamaysa ti teksto

P. Panangpauneg ti Adal/Panagbibinnuray

No kayat ti agisuro, mabalin nga sungbatan dagiti agadal daytoy iti activity sheets.

Para ti ME:

1. Search and Find Relay. Mangisagana iti dua nga **set** ti sagpipito nga salusod a nakasurat iti **strips** ti papel. Ited iti tunggal grupo ti maysa a **set** (usaren ti isu met laeng nga grupo ti pagsinnublatan nga agbasa) Ti panggep ti relay ket biroken iti texsto dagiti mangsungbat kadagiti nakasurat a saludsod ken maammoan ti pakasarakan a numero ti bersikulo. Mabalin nga adda dagiti saludsod nga saan a masarakan iti texsto ti sungbatna. Ibaga iti grupo nga isuratda, “saan a masarakan iti texsto” ,
Aglinya tunggal grupo. Mangikabil ti biblia ken ballpen iti sangoanan tunggal linya. Ti umuna a grupo nga makaleppas ket manayonan iti 3 a puntos. Ti grupo nga makaala iti adu nga korek/kusto a sungbat ket manayonan ti 7 a puntos. Ti mangisuro itedna ti signal a panangrugi ti **relay**.

- a) Ania nga fiesta ti inatendaranda Jose, Maria ken Jesus idia y teksto tayo?
- b) Apay nga ti panagbisita ni Jesus idia y fiesta idi agtawen ti 12 ket importante unay kaniya?
- c) Kasano nga makaadal dagiti ub-ubing iti naespíritoan a sursuro idi un-unana dia y Israel?
- d) Apay nga da Jose ken Maria ket dida ammo nga nabati ni Jesus idia y Jerusalem?
- e) Kasano kabayag ti panangsapsapul da Jose ken Maria kenni Jesus?
- f) Sadino ti nakasarakanda ken Jesus ken ania ti ar-aramidenna?
- g) Ania ti inaramid ni Jesus nga pagsidsidaawan dagiti mamaestro?

Para ti OE:

2. Paraphrase and Answer Activity. Ibagi iti klase nga umuna a basaenda ti naited a bersikulo. Saritaen dagiti importante a banag iti estoria ket pasungbatan dagitoy sumaganad a saludsod.
  - a) Ania nga fiesta ti inatendaranda Jose, Maria ken Jesus idia y teksto tayo? (v.41)
  - b) Apay nga ti panagbisita ni Jesus idia y fiesta idi agtawen ti 12 ket importante unay kaniya? (v.42)
  - c) Kasano nga makaadal dagiti ub-ubing iti naespíritoan a sursuro idi un-unana dia y Israel?
  - d) Apay nga da Jose ken Maria ket dida ammo nga nabati ni Jesus idia y Jerusalem? (v.43)
  - e) Kasano kabayag ti panangsapsapul da Jose ken Maria kenni Jesus? (vs.44-45)
  - f) Sadino ti nakasarakanda ken Jesus ken ania ti ar-aramidenna? (vs.46-47)
  - g) Ania ti inaramid ni Jesus nga pagsidsidaawan dagiti mamaestro? (v.47)

E. Panangdiskubre ti Adal iti Nasantoan a Surat

Sawem: Ni Jesus ket nasursuroan iti pammati dagiti Judio.

Saludsoden: Kasano pay nga nasursuroan ni Jesus iti pammatina? Kasano tayo met nga agsursuro iti pammati tayo?

F. Panangyaplikar ti Naadal

1. Isuro ti laglagipen a bersikulo: “Iti maikatlo nga aldaw, nasarakanda ni Jesus idia y templo. Makikatkatugaw kadagiti mamaestro a Judio. Agdengdenggeg ken agsalsaludsod kadakuada.
2. Sawem: Ti Iglesia ket grupo dagiti adu a tao nga agdaydayaw iti Dios. Ti Iglesia ket dakkel ti maaramidanna iti biag dagiti namati. Ti biblia ket dakkel met ti maisurona iti biag tayo. Kas dumakdakkel ti relasyon tayo ken Jesus, dumakdakkel met ti tarigagaytayo nga umay iti Iglesia nga agdaydayaw iti Dios.
3. Creative Activity:

Para ti ME:

Ibagi iti klase nga koloranda dagiti ladawan dagiti tattao ket iti baba ti ladawan isuratda daytoy: “Dakami ti Iglesia”

Para ti OE:

Ibagi iti klase nga koloranda ti ladawan ket basaenda ti nakalanad “Dakami ti agmaymaysa nga Iglesia.” Kalpasanna arkosanda ti dadduma a paset ti aglawlaw ti ladawan babaen iti panakaaramat dagiti nausar nga materiales.

Iti isu met lang nga ladawan, saludsoden kadagiti agad-adal ta ugedenda ti sentence nga mangibagbaga iti kapanunotanda.

- a) Ti Dios bendicionannak no agtultuloyak a napudno kenkuana.
- b) Ti Dios adda ipaayna kaniak a sorpresa
- c) Ti agadal iti sasao ti Dios ket

G. Pangserra a Pagdayaw

1. Panangi-recite iti laglagipen a bersikulo
2. Dawaten iti agad-adal nga tumakder ket iggenanda ti commitment paper. Tunggal maysa ibagada ti commitmentda: (Mapanak makigimong nga mangammo iti ad-adu pay panggep ken Jesus. Mapanak makigimong nga mangadal iti pammati tayo kadduak dagiti gagayyemko. Manamnam nga adda pay dadduma a commitments)
3. Panagdaton
4. Pangserra a Kararag: Mannakabalin a Dios, agyaman kami ti panangtedmo iti gundaway nga mangam-ammo pay iti ayatmo kadakami no mapan kami makigimong. Daytoy ti kararagmi iti nagan ni Jesus. Amen!
5. Pangserra a Kanta

“I Surrender All”

All to Jesus I surrender all to him I freely give

I will ever love and trust him in His presence daily live.

I surrender all (twice). All to thee, my blessed Savior. I surrender all.

“I Was Glad”

I was glad when they said unto me, let us go to the house of our faith.

I was glad when they said unto me, let us go to the house of our faith. Amen!

Youth Level

Umuna a Domingo Kalpasan ti Epifania

Paulo ti Leksion 7: Panangsurot ni Jesus Kadagiti Ritual iti Pammatina

Dagiti Teksto:

Daan aTulag: Genesis 17: 9-13;

Kinuna ti Dios ken Abraham, "Masapul a tungpalem met ti nagtulaganta sika ken dagiti sumarsaruno a kaputotan, Masapul nga umannamung kayo sika ken dagiti kaputotam a makugit ti amin a lalaki kadakayo. Manipud ita, masapul a kugitem ti ubing a lalaki nga adda walo nga aldawnan, agraman dagiti tagabu a mayanak iti balaymo ken dagiti ginatangmo kadagiti gangannaet. Daytoy ti pakakitaan ti nagtulaganta. Masapul a makugit ti tunggal maysa ket daytoy a marka ti bagi ti mangipakita nga adda nagtulaganta.

Leviticus 12:2-6

No lalaki ti ipasngay ti maysa nga ina, pito nga aldaw maibilang a narugit kas iti pannakaibilang bayat ti panagreglana. Iti maikawalo nga aldaw, masapul a makugit ti ubing. Palabsen pay ti babai ti 33 nga aldaw santo maibilang a nadalusan iti panagruar ti darana. Maiparit a sagiden ti anianaman a nasantuan ket saan a makastrek iti nasagraduan a Tolda no di maillepps ti pannakadalusna. No met babai ti ipangay ti ina maibilang a narugit iti las-ud iti 14 nga aldaw a kas panagbilang bayat ti panagreglana. Palabsen pay ti 66 nga aldaw santo maibilang a nadalusan iti panagruar ti darana. No maturpos dagiti aldaw a pannakadalusna, lalaki man wenno babai ti snskns, masapul a mangidaton iti urbon ti karnero a maysa ti tawenna para iti daton a mapuoran ken maysa a sibong ti kalapati wenno pagaw para iti daton para iti basol. Ipanna dagitoy kadagiti papadi iti ruangan dagiti Tolda ti Dios.

Baro a Tulag: Lukas 2: 21,41-46

Kalpasan ti walo nga aldaw, dimteng ti tiempo a pannakakugit ti ubing ket mapanagan ti Jesus. Daytoy ti inpanagan dagiti angheel sakbay pannakainawna..

Tinawen a mapan dagiti nagannak ken ni Jesus diay Jerusalem iti Fiesta ti Paskua. Idi agtawen ni Jesu ti duapulo ket dua napanda nakifiesta a kas kadaywanda. Idi nalpasen ti fiesta ket agaw-awiddan, nagbati ni Jesus idia Jerusalem a di ammo dagiti nagannak kenkuana. Impagarudda nga adda iti bunggoyda.. Maysa nga aldaw a magmagnada idi madlawda nga awan ni Jesus, isu a sinapsapulda kadagiti gagayyem ken kababagianda.. Agsipud ta dita masarakan, nagsublida diay Jerusalem tapno sapulenda sadiay. Iti maikatlo nga aldaw, nasarakanda ni Jesus idia Templo. Makitugtugaw kadagiti mamaestro ti Linteg. Agdengdenggeg ken agsalsaludsod kadakuada.

SAPASAP A KAPANUNUTAN: Dagiti Ritual ti Iglesia isimbolona ti nabaknang nga istorya ti pammati.

PANNAKAILAWLAWAG TI TEKSTO

Ti aramid ti pannakakugit ket isu ti napsikalalan a panangipakita iti tulag a naaramid kada Abraham ken iti Dios. Daytoy nga tulag ket masapul nga tungpalen ni Abraham tapno mangipakita ti kinapudnona iti pannakitulag na iti Dios. Ti pannakakugit ket isu ti pannakaputed ti sobra nga akinruar a kudil iti paset ti mabagbagi (sex organ) ti lalaki tapno agbalin a nadalus ket maibilang a miembro iti tribu ti Hebreo. Ti kinadalus ket kasapulan unay iti naisinsingayan

nga relasyon iti Dios kas pammati dagiti Judio. Daytoy naipabaklay ken Abraham a pannakakugit ken ti legal nga pannakaiwayat ti pannakakugit kas masarakan diay libro ti Leviticus ket nairamot nga masurot babaen kadagiti papadi iti komunidad dagiti Judio. Dagiti papadi a mannurat ket ipakitada la unay a masapul ti pannakaitungpal dagitoy nga al-alagaden kas iti pannakakugit agsipud ta iparangarangna la unay ti kinapudno ti tulagda iti Dios. Agsipud ta napudnoda iti daytoy a tulag ket ar-aramidenda, addaanda ngarud iti pannkabigbig (distinct identity) iti nagtengnga dagiti nadumaduma a nasyon nga saan nga agar-aramid kadagiti rituals wenno al-alagaden. Dagitoy nga ug-ugali ket mangpabileg kadakuada nga mailasinda nga tattao nga nakitulag iti Dios ket tunggal maysa kadakuada ket napateg unay a paset ti nakitulag a komunidad. Ti marka ti pannakakugit ket mangted met kadakuada ti panangamiris nga nairamutda iti nabaknang ken agtultuloy nga pakasaritaan nga isuda dagiti napili a tattao ti Dios kas nailanad iti estoria dagiti kaputotanda. Ni Abraham, isu nga mangibagi iti dakkel a panagtulnog ken napudno kadagiti karkari ti Dios. Daytoy ngarud a ritual ti panakakugit ket marka ti napudno a panakitulag, senyales ti naidumduma a panakabigbigda kas tattao nga naayaban iti naisalsalumina a relasyon iti Dios nga managayat unay, nangaywan kadakuada ken marka iti nairamot a pakaestoriaan dagiti Judio a rumbeng nga ipannakkel.

Ti teksto ipalpalawagna nga ni Jesus ket isansanay na dagiti ritual dagiti Judio. Daytoy a teksto ket ipakitana la unay no kasano nga nairamot ti relasyonna iti komunidad dagiti Judio. Adda kanyana ti pagilasinan kas maysa a Judio ket adda kenkuana ti pagilasinan a kameng iti nakitulag a komunidad agsipud ta nalpasna metten dagiti paglintegan dagiti Judio. Makita ditoy nga ni Jesus saan nga nailaksid kadagiti pagalagadan dagiti Judio. Ti teksto ibagana met nga dadduma nga Judio ket simminada gapu ti nainget a pannakaipatungpal dagiti pagalagadan. Ti naun-uneg a panangammo iti linteg ket maadal manen idi napan ni Jesus iti temple tapno tungpalenna dagiti kasapulan nga ipaay ti linteg. Masapul met nga maamuan nga ti teksto ket saan a naibaga no sino ti mangar-aramid iti pannakakugit. Mabalin nga dagiti nagannac ngem iti biang dagiti mannurat iti Biblia, cunada nga no awan ti mainaganan kayatna a saoen nga isu ti Dios ket isu ti agar-aramid. Manen, ti Dios ket nagtalinaed nga agtatrabaho kas “covenant partner” manipud al-aldaw ni Abraham aginga ken Jesus. Kayatna a saoen nga ti tulag ket saan a malipatan uray dagidiay sinmina a Judio. Numan pay kasta saanda a malipatan ti kari ti Dios kadakuada. Ti marka ti panakakugit ket kanayonto nga mangipalagip kadakuada ti grasya ti naayat a Dios nga kankanayon nga mangay-aywan kadakuada uray iti napeggad a tiempo iti panagbiagda.

Tarabay para kadagiti Mangisuro

Ti liturhiya ket sistema iti pannakausar kadagiti nasantoan a simbolo iti panagdaydayaw nga ar-aramiden iti uneg ti Iglesia kas it nasantoan a surat, credo, banbanag ken forma ti rituals nga maiyannatop iti panagdaydayaw. Aramatenna ti panakausar ti samiweng, literatura ken ladawan (arts) kas pamay-an tapno maidanon ti simbolo karaman ti panakipagpaset ti kongregasyon.

Dagitoy nga simbolo tumulongda iti pannakapaun-uneg ti pammati; tumulongda ti pannakailawlawag kadagiti sasao ti Apo tapno maawatan, maapresyar ti panagdaydayaw. Ti liturhiya agserbi nga mangtaginayon ti panakaisilpo ti agdama iti un-unana kas aglabas ti tiempo. Maigapu iti daytoy laonenna ngarud dagiti daan nga elemento ken kasta met dagiti kabarbaro nga tumaod iti agdama.

Dagiti simbolo ti liturhiya ipaayna ti pannakaaway kas idalan ti espiritu. Ti kasasaad ti pammati tayo, ti linaonna ket maidulin ken maipalgak babaen kadagiti simbolo nga maaramat. Addada dagiti banbanag iti pammati nga nailinged, saan nga maawatan agingga dumteng dagiti

maudi nga al-aldaw santo maawatan. Iti ngatoen ti nakristianoan a misterio ket ti panaglasag ti anak ti Dios, ni Jesus a Nazareno. Sumaruno ket ti kangrunaan nga simbolo ti Dios, ti misterio ti nasantoan a Trinidad ken ti misterio ti sibabagi a panakapagungar ni Apo tayo a Jesus. Dagiti kangrunaan nga simbolo ti pammati ket naidulin ket maaramat nga agkaddua: Liturhiya iti sao ken ti liturhiya iti sacramento a buniag ken nasantoan a komunyon.

Ti protestantismo ket rimuar/nagrusing idi maudi nga nagtengngaen ti siglo (medieval era) ken ti iseserrek ti kinalaing a moderno ken kultura a naespiritoan ket negatibo cadagiti panakabalbaliw iti liturhiya. Iti sabali a bangir, kayatda nga ikkaten ti aramid ti iglessia nga nangisina iti clergy ken layko ket ti maaramid nga ti panagdayaw ket pudno nga aramid ti sibubukel nga Iglesia ken mailungalong ti panangasaba ken panagkanta iti bukod nga pagsasao ken panakaisurat ti nasantoan a surat iti maawatan dagiti tattao nga agdaydayaw. Iti sabali pay nga a bangir, adda pakaseknan nga salimetmetan ti tawid a liturhiya nga nadagup manipud pay ti nagtengngaen ti siglo. Daytoy nga tension ket nagtalinaed agingga kadagitoy nga al-aldaw iti lubong dagiti protestante nga pakaibilangan ti UCCP.

I. PANGGEP

Kalpasan ti panagadal, dagiti nagatendar ket manamnama a:

1. Maipalawag no kasano ti nalawlaw pay nga pannakaammo ni Jesus maipangggep ti pammati dagiti Judio;
2. Maibaga dagiti rason no apay a kasapulan a mapan dagiti Kristiano iti simbaan;
3. Ibinsa-binsa no aniada dagiti nadumaduma nga porma ti liturhiya nga maar-aramat iti panagdaydayaw iti uneg ti Iglesia; ken
4. Maibaga ti karirikna ti tunggal maysa iti inda pannakipagpaset cadagiti nadumaduma a porma ti panagdaydayaw nga ar-aramiden ti Iglesia

II. KONSEPTO: Ni Jesus sinurotna dagiti ug-ugali/paggannurotan ti pammatina.

Dagiti Kasapulan: Biblia, himno, activity sheet, song chart, YouTube videos, and laptop/video player, 2.5x5 inches colored meta cards, masking tape.

III. LINAON TI PANAGADAL

A. Panglukat a Panagdayaw

1. Panangpasangbay
2. Panglukat a Kararag
3. Panglukat a Kankanta

“Who is the Man of the Fa Fa Faith?”
Who is the man of the lo la love?
Who is the man of the ho ho hope?
Who is the man of the gra gra grace?
Who is that man I want to shake his hand?
Because He gave His life and He died for you and me.
Deep diririp, diririp, diririp (2X).
“Halina't Sama-sama”
Halina't sama-sama purihin natin Siya.
Halina't sama-sama awitan natin Sya.
Ipalakpak ang iyong kamay, itaas at ikaway.
Lahat ay magsabing Diyos ay buhay. (Ulitin 3x)
“May Galak”
May galak, may tuwa, may saya sa piling ng Diyos.
Na hatid ng pusong pinagpala N'yang lubos

May awit, may sayaw at papuri para sa Diyos
Sapagkat hirap ng puso ay naglalaho.
Handog N'ya ay kapayapaan, handog N'ya ay kagalakan.
Handog N'ya ay kalakasan, sa bawat pusong napapagal.
Kaya ang awit ng papuri, awit ng pasasalamat
At ang awit ng pagsamba ay para lang sa Kanya.

B. Panagsagana

1. Ibagi ti klase nga agsaganada nga agay-ayam “The Singing Battle Game”
  - a) Pagkatloen a grupo ti klase.
  - b) Tunggal grupo ket agkantada ti kanta a pagdayaw, malpas ti maysa ket sumaruno ti maysa. Ti grupo nga adu ti maikantana ti mangabak. Maipalagip nga saanda mabalin nga uliten ti kanta a nalpas nga naikantan.
  - c) Kalpasan ti ay-ayam, Saludsoden: “Ania ti kaririknayo kas aga-ayam kayo?”
2. Sawem: “Ti kanta ket importante unay iti tradisyon ti pammati tayo. Isu daytoy ti linguahe ti kararua tayo” (language of our soul).

C. Oras ti Innadal

1. Basaenda ti texto iti biblia tunggal bersikulo. Pagtalinaeden ti grupo. Tunggal grupo ket maikkan iti teksto nga adalen ken iparaphrase dagiti bersikulo. Tunggal grupo ket agreport iti klase ken ibgada no ania ti nadiskubreda iti teksto a naited kadakuada. Ibagi iti tunggal grupo nga aramatenda ti naisagana nga guiya ti saludsod.

Group 1: Genesis 17:9-13

- a) Ania ti nagtulagan da Abraham ken iti Dios?
- b) Ania ti aramiden dagiti Israelitas kas senyal ti nakitulaganda iti Dios?
- c) Aniada dagiti pagsayaatan no tungpalenda ti tulagda iti Dios?

Group 2: Leviticus 12:2-6

- a) Ania dagiti alagaden nga inted ti Dios ken Moises nga masapul nga surotan.
- b) Ania diay seremonia ti pannakadulus nga masapul nga surotan dagiti Israelitas?
- c) Ania dagiti pagimbagan no surotan dagiti ritual wenno tradisyon?

Group 3: Lukas 2:21, 41-46

- a) Ania dagiti al-alagaden dagiti Judio nga sursurotan dagiti nagannak ni Jesus kas nailanad iti teksto?
- b) Apay nga masapul nga mapanda Jesus ken ti nagannakna idia Jerusalem idi agtawen iti sangapulo ket dua?
- c) Ania ti kapanunotanyo no apay nga nagbati ni Jesus iti temple?

P. Panangpauneg ti Adal/Panagbibinnuray

Ilawlaw ti panakailawlawag ti adal. Sawem: Dagiti Judio a tattao ket addaanda iti kabukbukodan nga kaugalian ti panagpammati.

Buyaen dagitoy videos tapno ad-adda nga maammoan ti tradisyonda.

1. Ritual dagiti Judion iti pannakakugit:

<https://www.youtube.com/watch?v=s0fkpHV4TxM>

2. Jewish traditions-

https://www.youtube.com/watch?v=LcT6yq_LOuE&list=PLT3E92DW2Hbhn4PSTTW287ZNR2AZ4wt&index=10

E. Panangdiskubre ti Adal iti Nasantoan a Surat

Saludsoden: Kasano a ni Jesus inaramidna ti tradisyon iti pammatina?

F. Panangyaplikar ti Naadal

1. Ilawlawag ti laglagipen a bersikulo: “Iti maikatlo nga aldaw, nasarakanda ni Jesus idiay templo. Makikatkatugaw kadagiti mamaestro a Judio. Agdengdenggeg ken agsalsaludsod kadakuada.”
2. Sawem: Mangpili kayo iti maysa nga Jewish tradition nga nakitayo iti video.
Saludsoden: Ania met ti tradisyon iti nakristianoan a pammati ti kaparehona iti pammati dagiti Judio nga insure dagiti nagannakyo nga aramiden? (mapan iti kapilya wenno simbaan, Panagadal ti Torah, panagdenggeg kadagiti mamaestro ti linteg, etc...)
3. Mangisagana iti metacards nga ipabasa kadagiti agad-adal ket damagen no kasano nga makatulong kadakuada iti nakristianoan a pammatida. Ipasagepsep kadakuada dagiti kaugalian ti Iglesia mainaig iti kapadasanda.
  - a) Agatendar ti Sunday School wenno Bible Study
  - b) Panagusar kadagiti technology gadgets
  - c) Panagdenggeg ti mensahe ti Pastor/lay minister
  - d) Panagdenggeg ti mensahe ti koro
  - e) Pannakilangenlangen kadagiti gagayyem
  - f) Pannakipaset ti medical missions, Sports festivals, family oriented activities
  - g) ken dadduma pay
4. Group activity. Mangaramid dagiti agad-adal iti maysa nga liturhiya ti maysa a serbisyo iti Domingo base iti kapadasanda iti panagdaydayaw. Kariten isuda nga mangidalan iti serbisyo no CYF Sunday kas aramatenda ti inaramidda nga urnos iti panagdayaw. Dagitoy dagiti mabalina nga porma ti liturhiya:
  - a) Contemporary worship/Praise and worship
  - b) Traditional Worship
  - c) Worship used by indigenous people
  - d) Worship in places other than in a regular building
  - e) Liturgy for a retreat/camp/workshop
  - f) Youth ministry/CYAF/UCM/CWA

G. Pangserra a Pagdayaw

1. Panangibaga iti laglagipen a bersikulo manipud kadagiti madutukan nga agad-adal.
2. Reflective action: Aktibo a makipagpasetnak iti liturhiya ti Domingo a serbisyo.
3. Panagdaton
4. Pangserra a kanta
5. Pangserra a kararag: Apo ken Diosmi, agyaman kami iti panangtedmo iti kinasirib ken panakaidalan babaen ti Santo Espiritu tapno maawatanmi dagiti tradisyon wenno al-alagaden ti pammati. Daytoy koma nga panakaawat ken panangammo ti mangtubay/mangpatanor kadakami iti naenphysikalan ken naespiritoan tapno nasaysayaat ti inkam panagserbi kenka. Kararagmi daytoy iti nagan ni Jesus. Amen.

Adult Level

Umuna a Domingo Kalpasan ti Epifania

Paulo ti Leksion 7: Panangsurot ni Jesus Kadagiti Ritual iti Pammatina

Dagiti Teksto:

Daan aTulag: Genesis 17: 9-13;

Kinuna ti Dios ken Abraham, “Masapul a tungpalem met ti nagtulaganta sika ken dagiti sumarsaruno a kaputotan, Masapul nga umannamung kayo sike ken dagiti kaputotam a makugit ti amin a lalaki kadakayo. Manipud ita, masapul a kugitem ti ubing a lalaki nga adda walo nga aldawnan, agraman dagiti tagabu a mayanak iti balaymo ken dagiti ginatangmo kadagiti gangannaet. Daytoy ti pakakitaan ti nagtulaganta. Masapul a makugit ti tunggal maysa ket daytoy a marka ti bagi ti mangipakita nga adda nagtulaganta.

Leviticus 12:2-6

No lalaki ti ipasngay ti maysa nga ina, pito nga aldaw maibilang a narugit kas iti pannakaibilang bayat ti panagreglana. Iti maikawalo nga aldaw, masapul a makugit ti ubing. Palabsen pay ti babai ti 33 nga aldaw santo maibilang a nadalusan iti panagruar ti darana. Maiparit a sagiden ti anianaman a nasantuan ket saan a makastrek iti nasagraduan a Tolda no di maillepps ti pannakadalusna. No met babai ti ipangay ti ina maibilang a narugit iti las-ud iti 14 nga aldaw a kas panagbilang bayat ti panagreglana. Palabsen pay ti 66 nga aldaw santo maibilang a nadalusan iti panagruar ti darana. No maturpos dagiti aldaw a pannakadalusna, lalaki man wenno babai ti snskns, masapul a mangidaton iti urbon ti karnero a maysa ti tawenna para iti daton a mapuoran ken maysa a sibong ti kalapati wenno pagaw para iti daton para iti basol. Ipanna dagitoy kadagiti papadi iti ruangan dagiti Tolda ti Dios.

Baro a Tulag: Lukas 2: 21,41-46

Kalpasan ti walo nga aldaw, dimteng ti tiempo a pannakakugit ti ubing ket mapanagan ti Jesus. Daytoy ti inpanagan dagiti angheel sakbay pannakainawna..

Tinawen a mapan dagiti nagannak ken ni Jesus diay Jerusalem iti Fiesta ti Paskua. Idi agtawen ni Jesu ti duapulo ket dua napanda nakifiesta a kas kadaywanda. Idi nalpasen ti fiesta ket agaw-awiddan, nagbati ni Jesus idia Jerusalem a di ammo dagiti nagannak kenkuana. Impagarudda nga adda iti bunggoyda.. Maysa nga aldaw a magmagnada idi madlawda nga awan ni Jesus, isu a sinapsapulda kadagiti gagayem ken kababagianda.. Agsipud ta dita masarakan, nagsublida diay Jerusalem tapno sapulenda sadiay. Iti maikatlo nga aldaw, nasarakanda ni Jesus idia Templo. Makitugtugaw kadagiti mamaestro ti Linteg. Agdengdenggeg ken agsalsaludsod kadakuada.

SAPASAP A KAPANUNUTAN: Dagiti Ritual ti Iglesia isimbolona ti nabaknang nga istorya ti pammati.

PANNAKAILAWLAWAG TI TEKSTO

Ti aramid ti pannakakugit ket isu ti napsikalalan a panangipakita iti tulag a naaramid kada Abraham ken iti Dios. Daytoy nga tulag ket masapul nga tungpalen ni Abraham tapno mangipakita ti kinapudnona iti pannakitulag na iti Dios. Ti pannakakugit ket isu ti pannakaputed ti sobra nga akinruar a kudil iti paset ti mabagbagi (sex organ) ti lalaki tapno agbalin a nadalus ket maibilang a miembro iti tribu ti Hebreo. Ti kinadalus ket kasapulan unay iti naisinsingayan nga relasyon iti Dios kas pammati dagiti Judio. Daytoy naipabaklay ken Abraham a pannakakugit ken ti legal nga pannakaiwayat ti pannakakugit kas masarakan diay libro ti Leviticus ket nairamot nga masurot babaen kadagiti papadi iti komunidad dagiti Judio. Dagiti papadi a mannurat ket ipakitada la unay a masapul ti pannakaitungpal dagitoy nga al-alagaden kas iti pannakakugit agsipud ta iparangarangna la unay ti kinapudno ti tulagda iti Dios. Agsipud ta napudnoda iti daytoy a tulag ket ar-aramidenda, addaanda ngarud iti pannkabigbig (distinct identity) iti nagtengnga dagiti nadumaduma a nasyon nga saan nga agar-aramid kadagiti rituals wenno al-alagaden. Dagitoy nga ug-ugali ket mangpabileg kadakuada nga mailasinda nga tattao nga nakitulag iti Dios ket tunggal maysa kadakuada ket napateg unay a paset ti nakitulag a komunidad. Ti marka ti pannakakugit ket mangted met kadakuada ti panangamiris nga nairamutda iti nabaknang ken agtultuloy nga pakasaritaan nga isuda dagiti napili a tattao ti Dios kas nailanad iti estoria dagiti kaputotanda. Ni Abraham, isu nga mangibagi iti dakkel a panagtulnog ken napudno kadagiti karkari ti Dios. Daytoy ngarud a ritual ti panakakugit ket marka ti napudno a panakitulag, senyales ti naidumduma a panakabigbigda kas tattao nga naayaban iti naisalsalumina a relasyon iti Dios nga managayat unay, nangaywan kadakuada ken marka iti nairamot a pakaestoriaan dagiti Judio a rumbeng nga ipannakkel.

Ti teksto ipalpalawagna nga ni Jesus ket isansanay na dagiti ritual dagiti Judio. Daytoy a teksto ket ipakitana la unay no kasano nga nairamot ti relasyonna iti komunidad dagiti Judio. Adda kanyana ti pagilasinan kas maysa a Judio ket adda kenkuana ti pagilasinan a kameng iti nakitulag a komunidad agsipud ta nalpasna metten dagiti paglintegan dagiti Judio. Makita ditoy nga ni Jesus saan nga nailaksid kadagiti pagalagadan dagiti Judio. Ti teksto ibagana met nga dadduma nga Judio ket simminada gapu ti nainget a pannakaipatungpal dagiti pagalagadan. Ti naun-uneg a panangammo iti linteg ket maadal manen idi napan ni Jesus iti temple tapno tungpalenna dagiti kasapulan nga ipaay ti linteg. Masapul met nga maamuan nga ti teksto ket saan a naibaga no sino ti mangar-aramid iti pannakakugit. Mabalina dagiti nagannac ngem iti biang dagiti mannurat iti Biblia, cunada nga no awan ti mainaganan kayatna a saoen nga isu ti Dios ket isu ti agar-aramid. Manen, ti Dios ket nagtalinaed nga agtatrabaho kas “covenant partner” manipud al-aldaw ni Abraham aginga ken Jesus. Kayatna a saoen nga ti tulag ket saan a malipatan uray dagidiay sinmina a Judio. Numan pay kasta saanda a malipatan ti kari ti Dios kadakuada. Ti marka ti panakakugit ket kanayonto nga mangipalagip kadakuada ti grasya ti

naayat a Dios nga kankanayon nga mangay-aywan kadakuada uray iti napeggad a tiempo iti panagbiagda.

Tarabay para kadagiti Mangisuro

Ti liturhiya ket sistema iti pannakausar kadagiti nasantoan a simbolo iti panagdaydayaw nga ar-aramiden iti uneg ti Iglesia kas it nasantoan a surat, credo, banbanag ken forma ti rituals nga maiyannatop iti panagdaydayaw. Aramatenna ti panakausar ti samiweng, literatura ken ladawan (arts) kas pamay-an tapno maidanon ti simbolo karaman ti panakipagpasset ti kongregasyon.

Dagitoy nga simbolo tumulongda iti pannakapaun-uneg ti pammati; tumulongda ti pannakailawlawag kadagiti sasao ti Apo tapno maawatan, maapresyar ti panagdaydayaw. Ti liturhiya agserbi nga mangtaginayon ti panakaisilpo ti agdama iti un-unana kas aglabas ti tiempo. Maigapu iti daytoy laonenna ngarud dagiti daan nga elemento ken kasta met dagiti kabarbaro nga tumaod iti agdama.

Dagiti simbolo ti liturhiya ipaayna ti pannakaaway kas idalan ti espiritu. Ti kasasaad ti pammati tayo, ti linaonna ket maidulin ken maipalgak babaen kadagiti simbolo nga maaramat. Addada dagiti banbanag iti pammati nga nailinged, saan nga maawatan agingga dumteng dagiti maudi nga al-aldaw santo maawatan. Iti ngatoen ti nakristianoan a misterio ket ti panaglasag ti anak ti Dios, ni Jesus a Nazareno. Sumaruno ket ti kangrunaan nga simbolo ti Dios, ti misterio ti nasantoan a Trinidad ken ti misterio ti sibabagi a panakapagungar ni Apo tayo a Jesus. Dagiti kangrunaan nga simbolo ti pammati ket naidulin ket maaramat nga agkaddua: Liturhiya iti sao ken ti liturhiya iti sacramento a buniag ken nasantoan a komunyon.

Ti protestantismo ket rimuar/nagrusing idi maudi nga nagtengnga ti siglo (medieval era) ken ti iseserrek ti kinalaing a moderno ken kultura a naespiritoan ket negatibo cadagiti panakabalbaliw iti liturhiya. Iti sabali a bangir, kayatda nga ikkaten ti aramid ti iglessia nga nangisina iti clergy ken layko ket ti maaramid nga ti panagdayaw ket pudno nga aramid ti sibubukel nga Iglesia ken mailungalong ti panangasaba ken panagkanta iti bukod nga pagsasao ken panakaisurat ti nasantoan a surat iti maawatan dagiti tattao nga agdaydayaw. Iti sabali pay nga a bangir, adda pakaseknan nga salimetmetan ti tawid a liturhiya nga nadagup manipud pay ti nagtengnga ti siglo. Daytoy nga tension ket nagtalinaed agingga kadagitoy nga al-aldaw iti lubong dagiti protestante nga pakaibilangan ti UCCP.

I. PANGGEP

Kalpasan daytoy a panagadal, dagiti nagadal manamnama a:

1. Makitada iti biag ni Jesus ti pagtuladan a sursuro iti temple kasta met ti sursuro nga ipapay ti Iglesia;
2. Ilawlawag dagiti nagadal ti liturhiya nga nakatulung iti panangawat iti nakristianoan a pammati;
3. Ipakita ti respeto ken panaganus kadagiti naduma-duma a wagas ti panagadal maipapan iti nakristianoan a pammati kadagiti miembro ti Iglesia;
4. Maibingay ti tunggal maysa kadagiti napipintas a kapanpanunotan iti pannakaaramat ti maysa a liturhiya tapno makatulung itio panangawat kadagiti sasao ti Apo.

II. KONSEPTO: Ni Jesus sinurotna dagiti pagallagadan ti pammatina.

Dagiti Kasapulan: Biblia, himno, activity sheet

III. LINAON TI PANAGADAL

A. Panglukat a Panagdayaw

1. Panangpasangbay
2. Panglukat a kararag: Agnanayon a Dios, itedmo kadi ti agtultuloy a tarigagay kadakami nga mangadal kadagiti sasaom. Idalannakami nga mangsukimat kadagiti tradisyon iti pammatimi tapno dagitoy ket mangpabaknang iti aramidenmi a liturhiya. Iti nagan ni Jesus, kararagmi dagitoy. Amen!

B. Panagsagana

Ibaga iti klase nga daytoy a Domingo ket selebrantayo met ti Nakristianoan a Panagmaymaysa (Christian Unity). Dawaten kadagiti agadal nga ibingayda ti kapanpanunutan no kasano nga maragpat tayo ti panagmaymaysa kadagiti amin a programa ti Iglesia. Inagananda dagiti naduma-duma a trabaho nga pagpapaayanda iti uneg ti Iglesia ken no kasano a ti pannakipagtrabahoda ket nakatulong iti panagmaymaysa dagiti kameng ti Iglesia.

C. Oras ti Innadal

1. Pagkatloen ti klase iti tallo a grupo ket ited dagitoy sumaganad nga texsto.
  - a) Group 1: **Genesis 17:9-13**
    - 1) Tulag iti nagbaetan ti Dios ken Abraham
    - 2) Pakakitaan nga adda tulag kadakuada
    - 3) Dagiti pagsayaatan (benefits) iti panagtungpal iti tulag.
  - b) Group 2: **Leviticus 12:2-6**
    - 1) Dagiti pagalagadan nga masapul aramiden
    - 2) Ritual a pannakadalus dagiti Israelitas
    - 3) Dagiti pagsayaatan iti panangaywan kadagiti ritual ti pagalagadan
  - c) Group 3: **Lukas 2:21, 41-46**
    - 1) Dagiti ug-ugali dagiti Judio nga sinursurot dagiti nagannak ni Jesus
    - 2) Gapuna no apay nga impan dagiti nagannak ni Jesus idiay Jerusalem idi agtawen ti 12.
    - 3) Gapu no apay nga nagbati iti temple.
2. Tunggal grupo ket ibingayda ti kangrunaan a banag nga nakitada iti texsto.

D. Panangdiskubre ti Adal iti Nasantoan a Surat

Sawem: Ni Jesus sinurotna dagiti kaugalian ti pammatina.

Saludsoden: Apay nga surotentayo/obserbarentayo dagiti kaugalian ti pammati tayo.

E. Panangyaplikar ti Naadal

1. Ibaga kadagiti agad-adal dagiti dadduma nga kaugalian ti pammati ti UCCP. Maibaga nga dagitoy nga faith traditions ket isuda dagiti kangrunaan a simbolo ti pammati nga nakadulin ket maar-aramatda wenno maus-usar kadagiti liturhiya ti Iglesia.
  - a) Usar ti Nasantoan a surat
  - b) Formal nga panagadal iti Sao
  - c) Liturhiya iti Sao kas maibasa, maikanta ken mailawlawag
  - d) Buniag
  - e) Nasantoan a komunyong
  - f) Panagkanta ti gimong
  - g) Symbolic articles and crafts
  - h) Panangtungpal iti sagudayen ti UCCP Statement of Faith ket Constitution and

By-Laws

2. Guyoguyen dagiti nagadal nga iladawanda dagiti pagrebbengan kas nagannak wenno kas kangrunaan a nataengan iti pamilyada tapno sitatalinaedda iti aramid ken alagaden ti pammati.

F. Pangserra a Pagdayaw

1. Panagdaton
2. Pangserra a kanta: “The Baptism of Water” (HFJ #248)
3. Pangserra a Kararag: Dawaten iti maysa a nagadal nga isu’t mangidalan ti kararag kas maipalagip kadakuad nga ni Jesus ket pagtuladan no kasano nga maipaduyakyak ti kinaimportante iti panangaramid kadagiti alagaden/tradisyon/pagannorutan ti pammati